

การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานใน
สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

นางสาว ดวงกมล คงเจริญเขต
นาย เดชา ชันติกาโร

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2547

GLUCOSE CONTROL OF DIABETIC PATIENTS IN COMMUNITY PHARMACY

MISS DUANGKAMOL KONGJARUENKHET
MR DAECHA KHUNTIKARO

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

โครงการพิเศษ
เรื่อง การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานในสถานปฏิบัติการ
เภสัชกรรมชุมชน

ลายเซ็น

.....
(นางสาว ดวงกมล คงเจริญเขต)

ลายเซ็น

.....
(นาย เดชา ชันติกาโร)

ลายเซ็น

.....
(ดร. สุรกิจ นาทิสวรรณ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานในสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

ดวงกมล คงเจริญเชตร, เดชา ชันติกาโร

อาจารย์ที่ปรึกษา: สุรกิจ นาทีสุวรรณ

ภาควิชา: เภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: โรคเบาหวาน, ค่าระดับน้ำตาลในเลือดเป้าหมาย, สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน, ADA

โรคเบาหวานเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญ เนื่องจากผู้ป่วยเบาหวานมีอัตราการตายหรือทุพพลภาพด้วยโรคแทรกซ้อนหากไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ถึงเป้าหมาย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้บรรลุเป้าหมายการรักษา นอกจากนี้ยังศึกษาถึงอัตราการได้รับยาที่มีประโยชน์ลดอัตราการเจ็บป่วยและการตายในผู้ป่วยที่มีข้อบ่งชี้ ตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยา และศึกษาหาอัตราของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการที่สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน 2 แห่งคือในกรุงเทพฯ และในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ยินยอมเข้าร่วมการศึกษา การวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์ การวัดความดันโลหิต การตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือด และการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย ระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน 2547 ผลการศึกษาในผู้ป่วยจำนวน 56 คน พบว่าเพียง 32.1% ของผู้ป่วยสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ ผู้ป่วยเพียง 22.6%, 24.0%, 35.5%, 28.6% ได้รับยากลุ่ม statin, antiplatelet, ACEI หรือ ARB และ Beta-blockers ตามลำดับ ทั้งที่มีข้อบ่งชี้ พบปฏิกิริยาต่อกันระหว่างยาสูงถึง 40% และพบอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา 7.1% นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง 19 คน แต่มีความดันโลหิตสูงถึง 21.1%

จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า มีผู้ป่วยโรคเบาหวานอีกมากที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ได้ตามเป้าหมาย และอัตราการใช้ยาที่ช่วยลดอัตราการเจ็บป่วยและการตายยังน้อยกว่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ป่วยเบาหวานจำนวนไม่น้อยที่มีความดันโลหิตสูงแต่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัย ดังนั้นข้อมูลงานวิจัยนี้อาจเป็นประโยชน์ในการคิดค้นมาตรการที่จะเพิ่มอัตราการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และเพิ่มอัตราการใช้ยาที่มีประโยชน์ในการลดอัตราการเจ็บป่วยและการตาย รวมทั้งคัดกรองผู้ป่วยเบาหวานที่มีความดันโลหิตสูงแต่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยต่อไป

Abstract

Glucose control of diabetic patients in community pharmacy

Duangkamol Kongjaruenkhet, Decha Khuntikaro

Project advisor: Surakit Nathisuwan

Clinical Pharmacy Section, Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword: Diabetes, Plasma glucose level goal, Community pharmacy, ADA

Diabetes is a major health problem which leads to an increase in morbidity and mortality if left uncontrolled. The primary objective of this study is to evaluate plasma glucose control rate among treated Thai diabetic patients. Other objectives are to assess the rate of patients receiving medications with morbidity and mortality benefit when indicated, detect drug related problems in this population and evaluate blood pressure of diabetic patients who have not been diagnosed with hypertension. From June to September 2004, plasma glucose measurements were conducted on diabetic patients presenting at to community pharmacies in Bangkok and Suphanburi. Of 56 patients included in the final analysis, 32.1% had their plasma glucose at goal. Only 22.6%, 24.0%, 35.5% and 28.6% of patients received statin, antiplatelet, ACEI or ARB and beta-blockers when indicated, respectively. Drug interactions were found in 40.0% of patients while 7.1% of patients experienced adverse drug reactions. Twenty one percent of diabetic patients, who have not been diagnosed with hypertension, have blood pressure over 140/90 mmHg.

The results of this study show that many Thai diabetic patients failed to reach plasma glucose level goals and the use medications with morbidity and mortality benefit in this population are disappointingly low. In addition, there are a number of diabetic patients who may have undiagnosed hypertension. Interventions to increase plasma glucose control rate and prescribing of medications with morbidity and mortality benefit are warranted in order to prevent complications from diabetes in Thai diabetic population. Effective measure aiming at hypertension screening is also needed.